

ΕΛ.Ε.ΨΥ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΛΙΝΙΚΗΣ
ΨΥΧΟΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ: EDITORIAL

Ήταν Σάββατο βράδυ, 29 του Οκτώβρη 2016, όταν ο Κώστας Στεφανής άφηνε την τελευταία του πνοή μετά από μια χρόνια περιπέτεια με την υγεία του.

Είχε γεννηθεί στη Καλαμπάκα το 1928 και ήταν απόφοιτός της Ιατρικής σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) του οποίου και αναγορεύτηκε διδάκτωρ.

Το 1954 έλαβε την ειδικότητα του Νευρολόγου – Ψυχιάτρου μετά από άσκηση, τόσο στο Νοσοκομείο Ευαγγελισμός όσο και στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο. Την περίοδο 1960 – 1965 μετεκπαιδεύτηκε ως ερευνητής στο εξωτερικό. Αρχικά στον Καναδά, στο Πανεπιστήμιο McGill και στη συνέχεια στην Ουάσιγκτον των Η.Π.Α στο Εθνικό Ίδρυμα Ψυχικής Υγείας (NIMH) στον τομέα τόσο των νευροεπιστημών, όσο και της βιολογικής ψυχιατρικής.

Το 1966 εξελέγη υφηγητής και το 1970 τακτικός καθηγητής της Ψυχιατρικής στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ και ανέλαβε τη διεύθυνση της ψυχιατρικής κλινικής στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο. Ήταν ο νεότερος τότε σε ηλικία καθηγητής της Ιατρικής Σχολής και έμελε να γίνει ο άνθρωπος που θα αναβάθμιζε καθοριστικά στη χώρα μας την ψυχιατρική.

ΕΛ.Ε.ΨΥ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΛΙΝΙΚΗΣ
ΨΥΧΟΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑΣ

Μερικά χρόνια πριν την αφυπηρέτηση του, που έγινε το 1996 και μετά από πολλές προσπάθειες ετών, κατόρθωσε το 1990 να δημιουργήσει και να εγκαινιάσει το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας (ΕΠΙΨΥ) στο Χολαργό, μια ακόμα δομή ψυχικής υγείας που σαν στόχο της έχει, όχι μόνο την έρευνα από καταξιωμένους πανεπιστημιακούς δασκάλους, αλλά και την παροχή υπηρεσιών σε ψυχικά πάσχοντες ασθενείς με έμφαση την κοινωνική τους αποκατάσταση.

Απλός και ταπεινός σαν άτομο, χαρισματικός δάσκαλος, αφιέρωσε τη ζωή του στην ψυχιατρική έρευνα και εκπαίδευση, άψογος συνεργάτης, αλλά κυρίως καθοδηγητής και εμπνευστής για όλους τους νέους, φοιτητές και γιατρούς. Διέυθυνε μεθοδικά και με σύνεση την ψυχιατρική κλινική του Αιγινήτειου Νοσοκομείου για 25 περίπου χρόνια, δημιουργώντας με την πάροδο του χρόνου νέες, πρωτοποριακές, για την εποχή τους ψυχιατρικές δομές, ερευνητικά εργαστήρια και πρωτότυπες κλινικές μονάδες που έκαναν το Αιγινήτειο Νοσοκομείο, κέντρο αναφοράς στην παγκόσμια ψυχιατρική κοινότητα.

Το Νοσοκομείο Ημέρας, το Κέντρο Κοινωνικής Ψυχικής Υγιεινής του Βύρωνα και της Καισαριανής, η Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, το Κέντρο Ψυχοθεραπειών της οδού Δημητρέσσα, η αναβάθμιση των κλινικών νοσηλευτικών τμημάτων του Αιγινήτειου, η δημιουργία εξειδικευμένων εργαστηρίων όπως της ψυχοφυσιολογίας – ψυχομετρίας,, της βιοχημείας, της κλινικής ψυχοφαρμακολογίας, της γενετικής των ψυχικών νόσων, αλλά και η δημιουργία των μετανοσοκομειακών ξενώνων για την καλύτερη φροντίδα και παρακολούθηση των ψυχικά πασχόντων, είναι μερικά μόνο από τα επιτεύγματα του στο χώρο της ψυχιατρικής στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο, ένα χώρο του οποίου άλλαξε όχι μόνο τη διοικητική και λειτουργική μορφή αλλά και με τις αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις που έκανε μεταμόρφωσε προς το καλύτερο το νεοκλασικό κτήριο του Αιγινήτειου Νοσοκομείου, του οποίου άλλαξε κυριολεκτικά τη μορφή

Ο Κώστας Στεφανής ήταν λάτρης της έρευνας, κάτι που μετέδωσε με πάθος και στους συνεργάτες του, κυρίως όμως ήταν κλινικός γιατρός, αγαπούσε τον ψυχικά άρρωστο και αγωνιζόταν για την αποκατάσταση της υγείας του. Υπήρξε σπουδαίος επιστήμονας με διεθνή φήμη και αποδοχή.

Υπήρξε ένας χαρισματικός άνθρωπος, ένας οραματιστής της ζωής που συνδύαζε υψηλού επιπέδου διανόηση με βαθύτατη ανθρωπιά και συναίσθημα, μια ηγετική φυσιογνωμία, μια πολυσχιδής προσωπικότητα που συμμετείχε ενεργά σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής.

Διετέλεσε πρόεδρος πολλών επιστημονικών εταιρειών αλλά και δημόσιων επιτροπών στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Από το 1983-1990 διετέλεσε Πρόεδρος της Παγκόσμιας Ψυχιατρικής Εταιρείας (WPA) και η προεδρεία του άφησε εποχή, γιατί με τον τρόπο του κατόρθωσε να πλησιάσει και να ενώσει την ψυχιατρική του δυτικού κόσμου με το χώρο της ψυχιατρικής του ανατολικού τότε μπλοκ και η προσπάθεια του αυτή, αναγνωρίστηκε τα μέγιστα από όλη τη διεθνή ψυχιατρική κοινότητα.

ΕΛ.Ε.ΨΥ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΛΙΝΙΚΗΣ
ΨΥΧΟΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑΣ

Ήταν ισόβιο μέλος (τιμής ένεκεν) του Συμβουλίου της Παγκόσμιας Ψυχιατρικής Εταιρείας καθώς και πρόεδρος της Επιτροπής Ηθικής της Παγκόσμιας Ψυχιατρικής Εταιρείας. Ήταν επίσης επίτιμο μέλος 12 ξένων Ψυχιατρικών Εταιρειών και Ακαδημιών και είχε λάβει δεκάδες βραβεία και διακρίσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Το 1994 έγινε μέλος της Ακαδημίας Αθηνών της οποίας αργότερα (2006) διετέλεσε και πρόεδρος.

Από το 1994 και μέχρι το τέλος του, ήταν Αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών την Ακαδημίας Αθηνών ενώ για πολλά χρόνια ήταν Πρόεδρος του Συντονιστικού Κέντρου του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για την έρευνα και εκπαίδευση στην ψυχική υγεία καθώς και πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας για την πρόληψη και θεραπεία της κατάθλιψης.

Το συγγραφικό του έργο είναι αδιαμφισβήτητα μεγάλο. Έχει συγγράψει ή έχει επιμεληθεί την έκδοση 12 ξενόγλωσσων βιβλίων ψυχιατρικής, ενώ στη διεθνή βιβλιογραφία αναφέρονται πλέον των 3500 αναφορών για ένα σύνολο 300 και πλέον δημοσιευμένων εργασιών.

Όμως ο Κώστας Στεφανής δεν ήταν μόνο γιατρός – ψυχίατρος, ήταν και ένας βαθύτατα πολιτικοποιημένος άνθρωπος με οξυδέρκεια, όραμα, διορατικότητα και άποψη. Ήταν ένας δημοκρατικός και ενεργός πολίτης, σε όλες τις φάσεις της ζωής του, αφού κατόρθωσε και δημιούργησε έναν σπουδαίο θεσμικό και κοινωνικό έργο στο χώρο της υγείας στη χώρα μας και ιδιαίτερα της ψυχικής υγείας.

Την τετραετία 1996 – 2000 χρημάτισε βουλευτής επικρατείας του ΠΑΣΟΚ και τη διετία 2002 - 2004 ανέλαβε ως εξωκοινοβουλευτικός πλέον, τη διεύθυνση του Υπουργείου Υγείας διαδεχόμενος τον παραιτηθέντα Υπουργό Υγείας Αλέκο Παπαδόπουλο.

Ο Κώστας Στεφανής, ανάμεσα στα τόσα πολλά και δημιουργικά πράγματα που έκανε στη ζωή του, ευτύχησε να κάνει μια μοναδική οικογένεια που την χαρακτήριζε και χαρακτηρίζει η συνοχή και η αγάπη ανάμεσα στα μέλη της αλλά και ο σεβασμός προς τον άνθρωπο. Ο πατέρας ήταν το πρότυπο και το ιδανικό της ζωής για όλους. Το όνομα που τους κληρονόμησε βαρύ, αλλά όλοι τους το σηκώνουν επάξια.

Η μοναδική σύζυγος και συνοδοιπόρος στη ζωή του Αδέλα, η γυναίκα που ήταν το στήριγμά του αλλά και η μεγάλη της ζωής του αγάπη, εκείνη που του στάθηκε επάξια στις δύσκολες στιγμές του και κράτησε το τιμόνι της οικογένειας, του χάρισε τρία υπέροχα παιδιά, τα οποία γαλούχησε με τις αξίες της οικογένειας, που ο Κώστας Στεφανής θεμελίωσε.

Ο Νίκος, καθηγητής σήμερα της Ψυχιατρικής στο ΕΚΠΑ, ο Λεωνίδας, επίσης καθηγητής της Νευρολογίας στο ΕΚΠΑ, αμφότεροι κλινικοί γιατροί και ερευνητές και η Ευανθία επίκουρη καθηγήτρια στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ, αποτελούν όχι μόνο τους άξιους διαδόχους του Κώστα Στεφανή αλλά είναι και οι συνεχιστές ενός έργου που άρχισε επί των ημερών του πατέρα τους και που άφησε εποχή στη χώρα μας.

ΕΛ.Ε.ΨΥ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΛΙΝΙΚΗΣ
ΨΥΧΟΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑΣ

Έτσι λοιπόν, δε θα πρέπει να ξεχνάμε ότι, η αναμόρφωση του συστήματος της ψυχικής υγείας στη χώρα μας, η καταπολέμηση του στίγματος στην ψυχική νόσο και το σύνολο των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών για την καλύτερη περίθαλψη των ψυχικά πασχόντων, φέρουν τη σφραγίδα του Κώστα Στεφανή, του ανθρώπου που το όνομά του θα μείνει για πολλά χρόνια βαθιά χαραγμένο στη μνήμη της ψυχιατρικής κοινότητας της χώρας μας και όχι μόνο.

Τέλος, όλοι εμείς οι μαθητές του, που μας γαλούχησε με τις αξίες του θα τον θυμόμαστε πάντα και θα προσπαθούμε να συνεχίσουμε το έργο του με αφοσίωση στον ψυχικά ασθενή και με γνώμονα τα όσα μοναδικά μας κληροδότησε όλα αυτά τα χρόνια που μαθητεύσαμε δίπλα του.

Καλό ταξίδι, Δάσκαλε, Κώστα Στεφανή.